

เอกสารประกอบการบรรยาย

“การเรียนรู้ของผู้ใหญ่”

รองศาสตราจารย์ ดร.รัญจวน คำวชิรพิทักษ์

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน

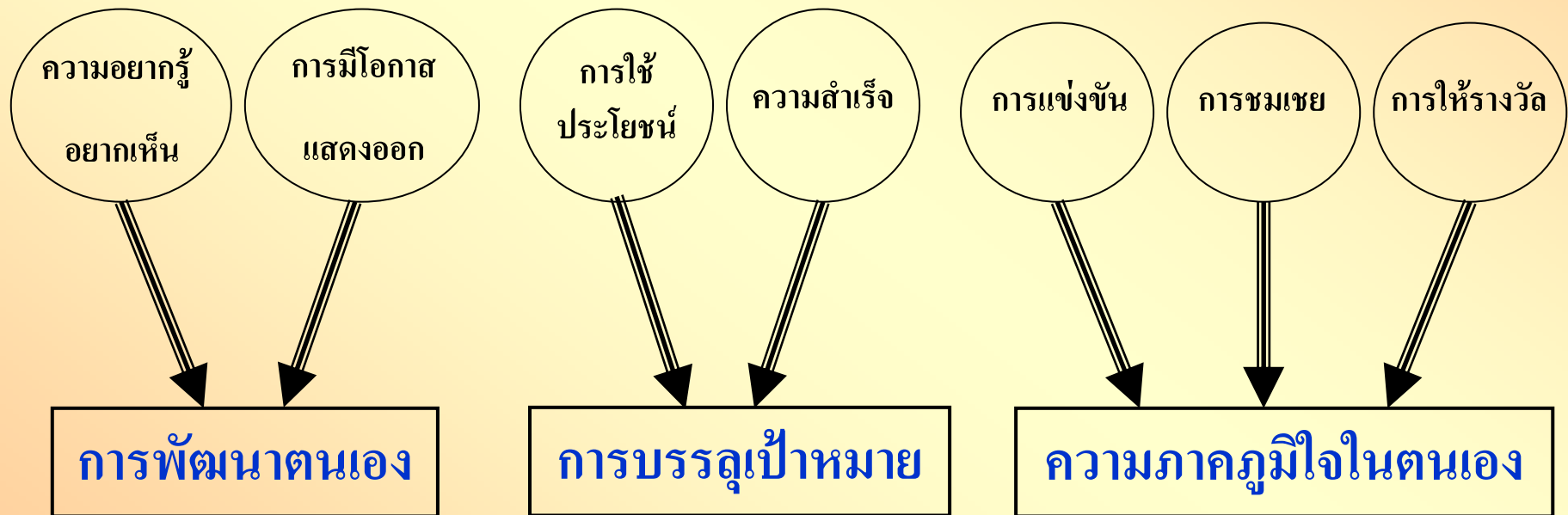
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Learning Of Adult)

- แรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
- ลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
- แนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่
- การฝึกอบรมบนฐานสมรรถนะ

แรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

แรงจูงใจภายใน **=====** แรงจูงใจภายนอก

ผู้ใหญ่ **=====** เด็ก

ลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

(Andragogy Theory of Malcolm Knowls 1980, JR Kidd 1976)

- **Self Concept**

ผู้ใหญ่ นำตนเองได้ และมีความเป็นตัวของตัวเอง

- **Readiness**

ผู้ใหญ่ มีความพร้อมที่จะเรียนเมื่ออยากเรียน

- **Experience**

ประสบการณ์ของผู้ใหญ่ เป็นแหล่งความรู้ที่มีคุณค่าที่จะแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ซึ่งกันและกันได้

- **Problem Oriented**

ผู้ใหญ่ ยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้และมุ่งทำความรู้ไปใช้ในทันที

- **Environment**

- Psychological
- Physical

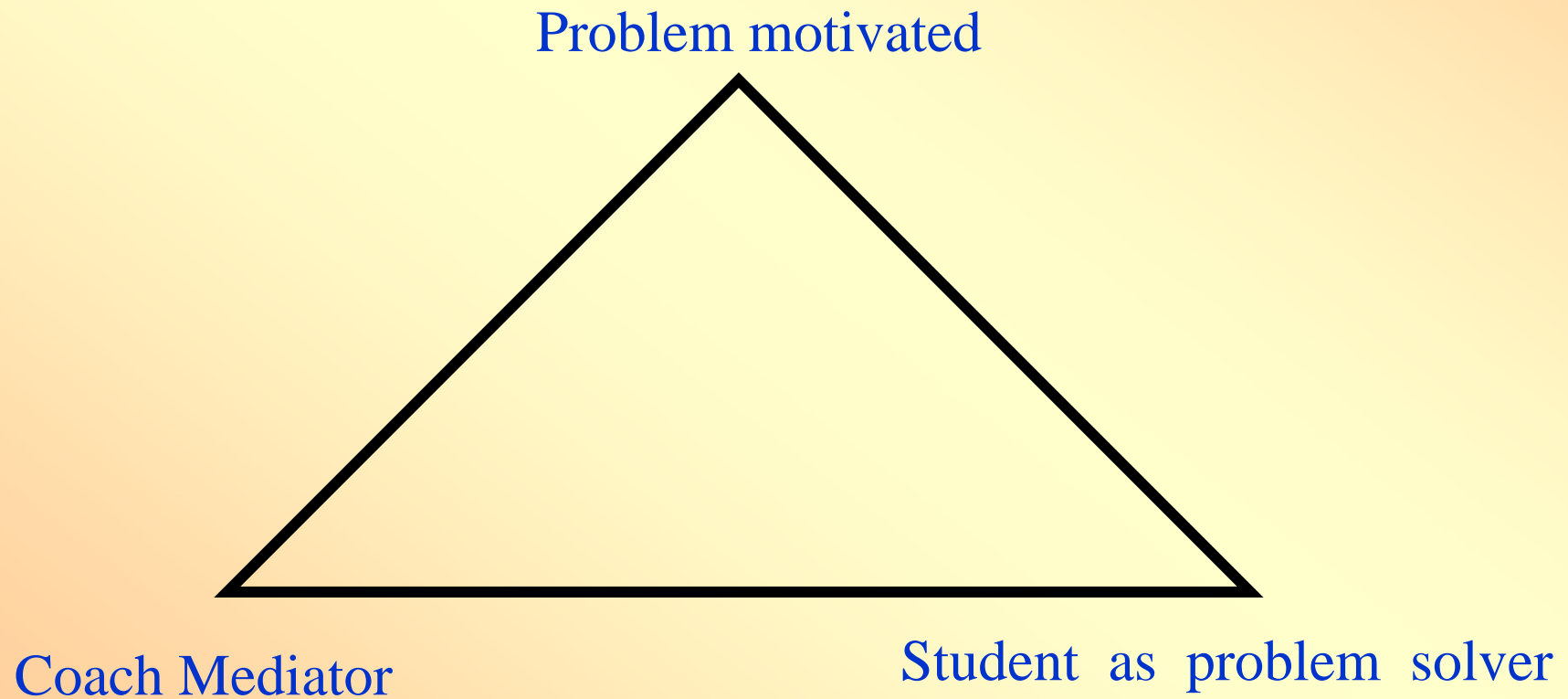
แนวทางการจัดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

- การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
- การจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน
- การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน

แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน - PBL (Problem - Based Learning)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับสาเหตุและกลไกของการเกิดปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เพื่อจะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีการจัดสภาพการณ์และกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องเผชิญปัญหาและทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น โดยมีผู้เรียนเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning Model)

กระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

เริ่มจากกลุ่มผู้เรียน (ประมาณ 8 – 10 คน) จะได้รับสถานการณ์ (Scenario) ผู้เรียนจะร่วมอภิปรายกำหนดหัวข้อเรื่องที่ต้องเรียน (สถานการณ์หนึ่งทำให้เกิดหัวข้อเรื่องได้หลายเรื่อง แล้วแยกย้ายกันไปหาข้อมูลในเรื่องนั้นๆ (หรือจากความรู้หรือประสบการณ์ของผู้เรียน) แล้วจึงนำกลับมาอภิปรายสรุปเป็นความรู้ ผู้สอนมีหน้าที่ให้ความสะดวกและกำกับให้หัวข้อเรื่องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของบทเรียน และข้อมูลเนื้อหาสาระที่ผู้เรียนมีอยู่เดิมหรือที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามีความถูกต้องสมบูรณ์

กระบวนการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ปัญหา

นำเสนอปัญหา ตั้งข้อสงสัย
กำหนดหัวข้อเรื่องที่สอดคล้อง

ซักถามปัญหา
คิดสืบค้นคำตอบ

ให้กับปัญหา

การวิเคราะห์ปัญหา

เสนอแนวทางแก้ปัญหา
พร้อมสรุปสาระความรู้
ตามเนื้อหาของบทเรียน

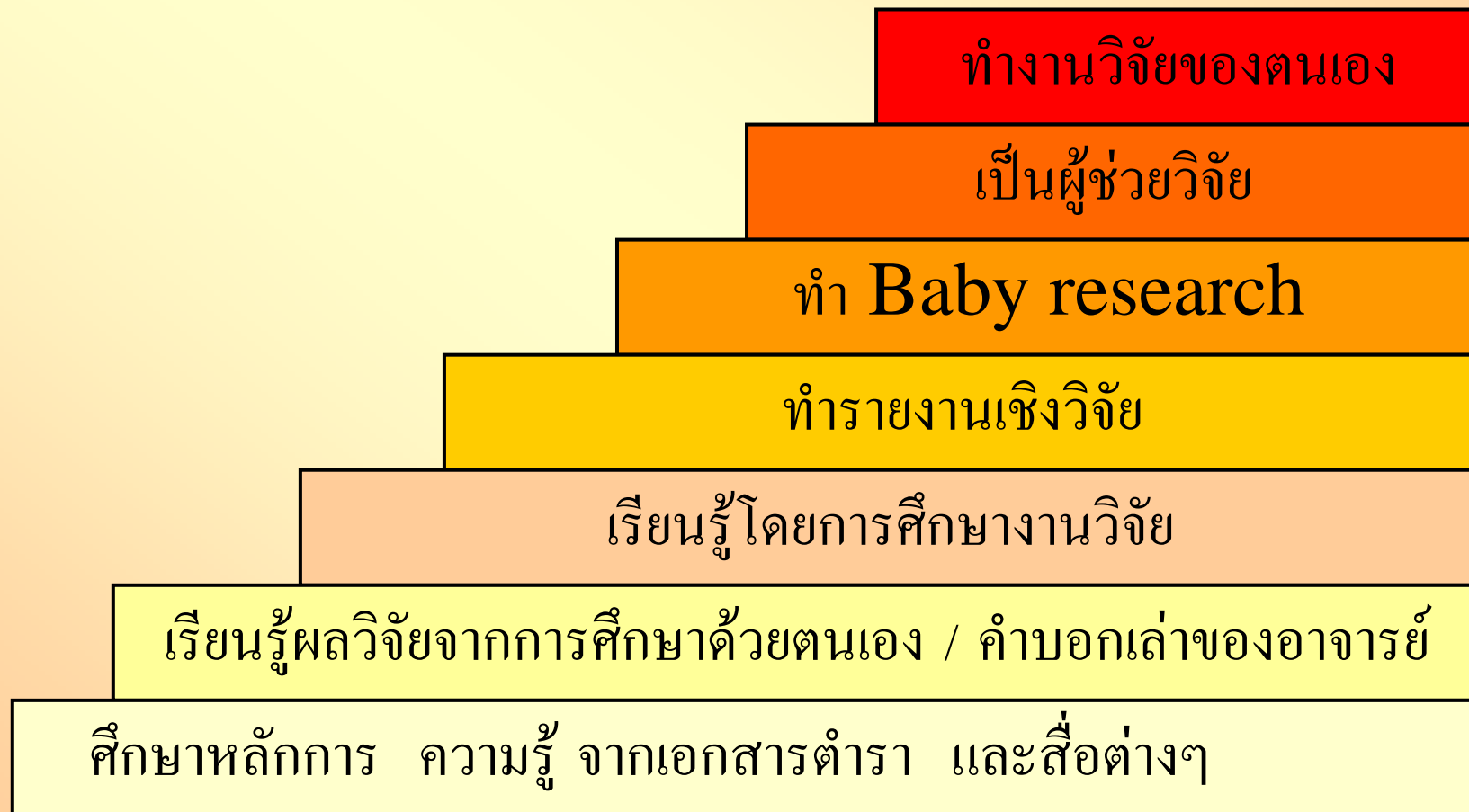
แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่ใช้การวิจัยเป็นฐาน – RBL (Research – Based Learning)

การจัดการเรียนรู้ที่ใช้การวิจัยเป็นฐานเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้าและค้นพบข้อเท็จจริงต่างๆ ในเรื่อง que ศึกษาผ่านกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบ

การสอนตามแนว RBL

- การสอน โดยใช้วิธีวิจัย
- การสอน โดยให้ผู้เรียนร่วมทำโครงการวิจัยกับอาจารย์ หรือเป็นผู้ช่วยวิจัย
- การสอน โดยให้ผู้เรียนศึกษางานวิจัยของอาจารย์ผู้สอน และนักวิจัยชั้นนำในศาสตร์
- การสอน โดยใช้ผลการวิจัยประกอบการสอน

ระดับความเข้มของผู้เรียนในการสอนแบบ RBL

PBL กับ RBL

การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem – based learning) เป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนการสอนที่ใช้การวิจัยเป็นฐาน (Research – based learning) โดยการที่ผู้สอนเสนอปัญหาในชั้นเรียน ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มศึกษารวบรวมข้อมูลภาคสนาม หรือทดลองในห้องปฏิบัติการแล้วทำรายงานเสนอ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project – Based Learning)

แนวความคิดการจัดการเรียนการสอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยการลงมือเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง ทั้งเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเริ่มตั้งแต่การคิดปัญหาที่ตนเองสนใจและอยากรู้คำตอบเกี่ยวกับสิ่งนั้น แล้วดำเนินการศึกษาค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยความรู้ความเข้าใจจากเรื่องต่างๆ ที่ศึกษามา ใช้กระบวนการและทักษะที่จำเป้าหมายได้ การเอื้ออำนาจของผู้สอน กิจกรรมการเรียนรู้จากโครงงานมีความเกี่ยวข้อง และสามารถประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง

ประเภทของโครงการ

- โครงการสำรวจ
- โครงการทดลอง
- โครงการประดิษฐ์
- โครงการสร้างทฤษฎี

โครงการสำรวจ

เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีอยู่แล้ว โดยการสำรวจแล้วนำข้อมูลที่สำรวจได้มาจัดหมวดหมู่และนำเสนอ โครงการแบบนี้ผู้เรียนจะต้องศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ เช่น สอบถาม สัมภาษณ์ หรือสังเกต

โครงการทดลอง

เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการทดลอง เพื่อจะได้รู้ว่าเกิดอะไรขึ้นตามมา โครงการแบบนี้ผู้เรียนต้องทำการทดลอง ต้องมีการจัดกระทำขึ้น

โครงการประดิษฐ์

เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำความรู้จากทฤษฎีหลักการ หรือแนวคิดมาประยุกต์ใช้ในการประดิษฐ์บางสิ่งบางอย่าง ซึ่งอาจเป็นการประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่ หรือเป็นการปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

โครงการสร้างทฤษฎี

เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอทฤษฎี หรือหลักการใหม่ๆ ที่ยังไม่มี หรือต้องการขยายจากของเดิม โครงการลักษณะนี้ ผู้ทำโครงการต้องมีความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างดี

ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

1. ครูอาจารย์เสนอเค้าโครงรายวิชา (ลักษณะรายวิชาตามที่กำหนดในหลักสูตร)

และเสนอประเด็นการเรียนการสอน เป็นเบื้องต้น

2. ครูอาจารย์และผู้เรียนร่วมกันพิจารณาประเด็นการเรียนการสอน ซึ่งมีการใช้โครงงานเป็นหลักไปด้วย

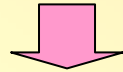
3. ผู้เรียนร่วมกันกำหนดกลุ่มผู้เรียนและหัวข้อโครงงาน

4. ผู้เรียนเขียนโครงการเพื่อจัดทำโครงงาน และคิดแบบจัดทำโครงงาน

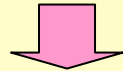
5. การประเมินผล ตลอดการจัดทำโครงงาน จะมีครูอาจารย์ เพื่อน ตนเอง หรือบุคคลภายนอก ร่วมประเมินผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดเป็นระยะตามการดำเนินโครงงาน โดยประเมินทั้งกระบวนการ และผลลัพธ์

วิธีดำเนินการจัดทำโครงการ

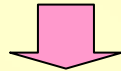
การกำหนดปัญหาที่สนใจ

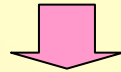
ศึกษาทฤษฎี หลักการ สนับสนุนการทำโครงการ

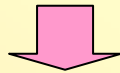
กำหนดแผนปฏิบัติในโครงการ

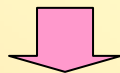
ปฏิบัติตามแผน

เขียนรายงานโครงการ

นำเสนอ/อภิปราย/สรุปผลการเรียนรู้

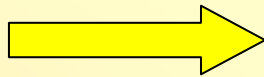

เผยแพร่

การฝึกอบรมบนฐานสมรรถนะ
(Competency Based Training)

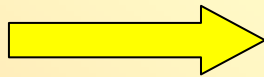
แนวโน้มการจัดการเรียนรู้

passive

active modes of Learning

fragmentation

integration

content

competencies

ความหมายของสมรรถนะ (Competency)

สมรรถนะ หมายถึงความสามารถที่ถูกระบุขึ้นให้
เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะสาขาวิชาที่เรียนหรือลักษณะ
งานที่ปฏิบัติ

สมรรถนะด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องจักร

สมรรถนะด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องจักร หมายถึงความสามารถที่ถูกกำหนดขึ้นให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการใช้เครื่องจักรในการทำงาน ประกอบด้วย

- การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทำงานของเครื่องจักร รวมทั้งสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ มีการใช้ความคิดวิจารณ์ญาณในการตัดสินใจ
- การเน้นคุณค่าและยอมรับว่าการใช้เครื่องจักรในการทำงาน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน
- การมีความสามารถในการใช้อุปกรณ์และซ่อมแซมเครื่องจักรที่ชำรุดขณะปฏิบัติงานได้

ความหมายของการฝึกอบรม

การฝึกอบรม (Training) หมายถึง เป็นกระบวนการ
เพิ่มพูนความรู้ทักษะ และทัศนคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ให้
สามารถกลับไปปฏิบัติงานที่รับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผลมากขึ้น ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมมักจะเป็น
ช่วงสั้น หลักสูตรที่จัดขึ้นมุ่งเน้นให้ปฏิบัติงานเฉพาะทางได้ดี
และมีประสิทธิภาพ

การฝึกอบรมบนฐานสมรรถนะ (Competency Based Training)

การฝึกอบรมบนฐานสมรรถนะ คือการฝึกอบรมที่มี
เป้าหมายในการพัฒนาความสามารถ ทักษะและความ
คล่องแคล่วเชี่ยวชาญของผู้รับการอบรมให้สอดคล้องกับ
ลักษณะงานในหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ

การประเมินความจำเป็นในการฝึกอบรม (Training need Assessment Process)

- การสัมภาษณ์ (Interview)
- การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)
- การสังเกต (Observation)
- การถกอภิปรายกับกลุ่มเป้าหมาย (Focus group Discussion)

การสร้างเสริมสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับ การใช้เครื่องจักรในการทำงาน

- ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้เครื่องจักรในการทำงานและ
ใช้วิจารณญาณในการใช้เครื่องจักรในการทำงาน
- การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการใช้เครื่องจักรในการเพิ่ม
ประสิทธิภาพของการทำงาน
- ทักษะความคล่องแคล่วเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องจักรใน
การทำงาน